

PRODUKTIVNOST DELA nam pove koliko lahko (ob dani tehnologiji in organizaciji) proizvedejo ljudje v danem času in prostoru. + ustrežno kvalitetno. Izraža raven gosp. Razvitosti (koliko produktov so podjetja zmožna izdelati na prebivalca-BDP) **Odvisna od:** znanja, tehnologije, sposobnosti delavcev, motiviranosti, organizacije, izkušenosti nadrejenih, ravni znanosti in njene tehnične uporabnosti, od koordinacije družbenega procesa, obsega in učinkovitosti proizvodnih sredstev, tehnične opremljenosti dela, teh. delitve dela ter naravnih razmer v kmet. **Prednost večje produkt.:** skrajšanje del. časa, daljši dopusti, povišanje standarda

EKONOMIČNOST DELA nam pove v kolikšni meri smo uresničevali načelo racionalnosti; če je vrednost proizvodnje večja od stroškov smo racionalni **Povečanje ekonomičnosti:** povečamo proizvodnjo, zmanjšamo stroške, povečamo ceno outputov, izboljšamo tehnologijo

RENTABILNOST (DONOSNOST) DELA merimo s profitno mero; PF nam pove koliko prihodka ali profita ustvarimo z vloženim kapitalom.

TRANS. KRIVULJA krivulja alternativnih možnosti proizvodnje
Značilnosti: 1. padajoča od leve-desni, gre za izbiro proizvodnje 2 dobrin, odpovemo se eni da lahko proizvajamo drugo 2. žrtvovana kol. Ene dobr. je **oportunitetni** strošek druge 3. je konkavna-ukrivljena, za vsako dodatno proizvedeno enoto neke dobr. alternativni stroški naraščajo-poveča se žrtvovana kol. druge dobrine 4. problem fizične narave (delavci, stroji) 5. PD so do neke mere specializirani za dol. proizvodnjo in niso enako učinkoviti v obeh produkcijah. Manj je učinkovitosti v drugi proizvodnji večji so oport. stroški – prekvalificiramo proiz. kapacitete **Izbira s pomočjo TK:** odvisna od strukture družbenih potreb, polit. sistema, proizvodnih donosov

EKONOM. FUNKCIJE TRGA Alokacija usmerja PD v tiste dobrine ki jih preb. najbolj potrebuje **Selektivna/motivacijska** trg daje priložnost tistim proizvajalcem ki imajo boljše proizvode **Razdelitvena/distributivna** več dobijo podjetja ki imajo boljšo proizvodnjo in prodajo **Kontrolna** omejuje in kontrolira konkurenco-podjetja se med seboj omejujejo s ceno

POPOLNA KONKUR. Veliko št. manjših podjetij in kupcev; blago homogeno, PD popolnoma mobilni, racionalnost proiz. in kupcev, država se ne vmešava, posameznik ne vpliva na ceno, prodajo vse proizvedene proizvode

NEPOPOLNA KONK. Manj večjih proiz. in več kupcev-vpliv na oblikovanje cene, Diferencirano in standardizirano blago-s pomočjo propagande, PD slabo mobilni, Proiz. in kupci ne vedno racionalni, država se vmešava

Oblike trgov v nepopol konk: **MONOPOL** en proiz., nima ustreznega substituta, Obstajajo ovire za vstop v panogo (telekom, sl. železnice) **OLIGOPOL** manj večjih proiz. in veliko kupcev, standardizirani in diferencirani proizvodi, težak vstop v panogo, nemobilni PD, dobra informiranost o tržnih cenah, VOJNA CEN edn zniža, morjo še drugi; združevanje v KARTELE (dominantno podj. -40-60%; ohlapen oligopol-5 podj. po 20-40%; čvrst ol.-nad 60% trž. deleža) **MONOPOLISTIČNA KONK.** Veliko proiz in kup; nihče več kot 5%, izredno diferencirani proizvodi, enostaven vstop in izstop iz panoge, racionalno obnašanje-informiranost o cenah

POVPRAŠEVANJE so vse tržne sile ki povprašujejo po določenem blagu, ki ima določeno ceno **Efektivno povpraševanje** je povpraševanje ljudi ki imajo kupno moč

Potencialni kupci povprašujejo vendar nimajo denarja za nakup

Predpostavka Ceteris Paribus na trgu se spreminja samo cena blaga po katerem povprašujemo, ostalo naspremenjeno

Individualno pov. Krivulja padajoča kar pojasnimo z 1. gibanjem cene-nižja cena, kupimo več 2. koristnostjo- večjo imamo korist več smo pripravljeni plačati

Tržno pov. seštevek količine ind. povpraševanja pri določni ceni **Splošni zakon povpr.:**

Nam pove da obseg D po določenem blagu (na danem trgu ob danem času) variira v nasprotni smeri od cene blaga + predpostavka C.P. To pojasnimo z dvema učinkoma:

Učinek realnega dohodka: če se zniža cena ene dobrine se zviša naša kupna moč in s tem realni dohodek (odvisno od deleža te dobrine v družinskem proračunu)

Učinek substitucije če se poceni dobrina A jo bomo kupovali več kot B

ELASTIČNOST POVPRASHEVANJA merimo jakost spremembe ali obsega D, če se spremeni eden od dejavnikov povpraševanja **CENOVNA EL.** kako reagirajo potrošniki na spremembo cene dobrine **Odvisna od:** intenzivnosti potrebe, nadomestljivosti dobr., deleža dohodka ki ga namenimo za neko dobrino- večji delež večja elas., časa ki ga imamo za prilagoditev na spremembo cene **KOEFICIENT CEN:EL:** nam pove za koliko% se spremeni obseg povpraševanja po neki dobrini, če se cena te dobrine spremeni za 1% **DOHODKOVNA EL.** $el > 1$ **visoka el.** povpraševanje z rastjo dohodka hitro narašča (luksuzne dobrine) $0 < el < 1$ **neelastično**, povpraševanje raste počasneje od rasti dohodka (osnovne potrebščine) $el < 0$ **negativna** povpraševanje se z rastjo dohodka manjša (inferiorne dobrine- slabše kakovosti) **Odvisna od:** razvitosti države, strukture potrošnje, navade v državi / Poznavanje doh. elast. povpr. je pomembno za organiziranje prodajne mreže, na podlagi tega se odločajo za povečanje ali zmanjšanje proizvodnje

KRIŽNA EL. nam pove kako potrošniki reagiramo na spremembo cene povezanih dobrin

PONUDBA so tržne sile ki na trgu ponujajo blago po določeni ceni **Individualna ponudba** Koliko je pripravljen posameznik ponuditi po določeni ceni ob predpostavki C.P.

Tržna ponudba seštevek vseh individualnih ponujenih količin pri določeni ceni

Ponudba je odvisna od: stroški, tehnologija, pričakovana gibanja cen v prihodnosti, kakšne zaloge ima podjetje, od pokvarljivosti blaga, cene drugih dobrin, kakšne so cene istovrstnih dobrin drugih proizvajalcev, ukrepi države, št. ponudnikov, vremenske razmere

ELASTIČNOST PONUDBE nam pove kako bodo ponudniki reagirali na spremenjeno tržno ceno blaga (C.P.)